

**Referat af arkivchef Jørgen Thomsens foredrag om
"Odense i 1890'erne og 1990'erne"
i DM-seniorklub Fyn
9. oktober 2013**

Jørgen Thomsen gav et enormt spændende overblik med mange flotte billeder over udviklingen i Odense i nævnte periode. Nedenfor er et uddrag af hans udsagn – de gør ikke krav på fuldstændighed:

1890'erne:

Borgmester i Odense i 1877 og op gennem 90'erne var George Koch (derfor Kochsgade), som var en stiv højremand. Hans mål var at investere (faktisk låne til investering) et beløb svarende til tre års indtægter – det ville i dag svare til 33 mia. kr. Det kunne man dengang gøre uden videre som borgmester.

Bl.a. blev Odense Rådhus bygget i nygotisk stil, men på sand, så man måtte faktisk bygge det to gange. Fra 1889 til midt i 1930'erne smykkede seks store malerier forestillende danske slotte det indre af rådhuset. Kunstneren var Carl Lund (derfor Carl Lundsvej) og han lavede malerierne til Verdensudstillingen i Paris. Det virkede lidt absurd med sjællandske slotte og bygninger på Odense Rådhus, men man fik de seks malerier gratis og tog derfor imod dem. De er senere blevet skiftet ud med dagens udsmykning (af Johannes Larsen). I starten var der også militær vagt ved rådhuset, men dette ophørte i 1906.

Af andre bygningsværker fra 1890'erne kan nævnes: Udvidelse af banegården; opførelse af Landsarkivet (1893); opførelse af Katedralskolen (1894).

Der var højkonjunktur i 90'erne og industrialiseringen gik for fuld damp. De handlende begyndte at indrette deres butikker med stadig større udstillingsvinduer. Erhvervsorganisationerne voksede op, bl.a. grundlagdes Foreningen af Håndværkere og Industri med nyt byggeri i 1891 – denne bygning er senere revet ned.

I 1895 fejrede Munke Mølle 800 års beståen, selv om den først er nævnt i 1175 for første gang, men alt kan lade sig gøre, hvis man er fræk nok.

Torvehandelen var enorm i Odense i 90'erne. Den strakte sig fra Albani Torv til Klingenberg over Flakhaven og fandt sted flere gange om ugen.

Der lå flere badeanstalter langs åen, men det var ikke nogen udelt fornøjelse for de badende pga. urenset spildevand og embedslægen lukkede dem da også.

Fattiggården eksisterede også i 90'erne – var opført i 40'erne og fungerede til 1915.

I 1895 blev "Sejle og ad åen" spillet før første gang i Odense Folketeater. Nonnebakken (vikingeanlægget) blev fjernet i 1905, da Filosofgangen skulle bygges. Hvor Filosofgangen ligger i dag, flød dengang Odense Bagå, altså en sideå til Odense Å.

Hunderupvej var en pløret vej i 90'erne. I slutningen af 90'erne begyndte man at bygge ud i retning af Hunderup Landsby.

Skibhuskvarteret (Sct. Hans Landsogn) var på det tidspunkt ikke en del af Odense, men ville gerne. Og da befolkningen voksede, opførtes Sankt Hans Skole. Selve indlemmelsen i Odense fandt først sted i 1932.

En af de store indfaldsveje til Odense var Søndre Boulevard, så for at gøre vejen mere spændende og monumental, opførtes Odense Kaserne, alderdomshjem og sygehus samt Ansgar Kirke. Der blev også anlagt en cykelsti langs Søndre Boulevard i 1898 – den første i Danmark.

Allerede dengang var der tendens til udflugt i det grønne. Odense by købte i 90'erne tre skove med tilhørende bygninger. En af disse bygninger blev forløberen for Restaurant Skoven. Der var en skovpavillon i schweizisk stil med dans lørdag-søndag, men kun for borgerskabet. Tyende og soldater havde ingen adgang.

I 1913 brændte i større område ved domkirken (flot sankthansbål angiveligt). Resultatet blev, at klosterbygningen blev renoveret, hvilket kostede 1/10 af et års budget.

Der blev anlagt en cykelbane (i cement) i Fruens Bøge. Odenseaneren Thorvald Ellegaard blev 6 gange verdensmester i sprint.

Som noget helt specielt for den tid havde Giersings Privatskole blandede klasser.

I 1890 erklærede Sundhedskommissionen mange huse i Nørregade for 'uegnede til bolig', da der var lidt for mange rotter i området.

Odense havde på det tidspunkt 30-40.000 indbyggere.

1990'erne:

Verner Dalskov var borgmester her i starten af 90'erne, og Odense var vokset til ca. 180.000 indbyggere.

Der blev opført adskillige bygninger, bl.a. kom der et patienthotel; Odense Zoo blev nyindrettet; Musikbiblioteket blev opført ved Brandts; Fyrtøjet (børnekulturhuset) opstod; Banegård Centret blev indviet (Odense ville gerne være trafikknudepunkt); internationale kæder dukkede op (McDonald's); Odense Marcipan er den næstmestkendte danske virksomhed ude i verden.

Det var også perioden, hvor eksperten i uheldige hovedbeklædninger besøgte Odense som statsminister (Nyrup).

Vinforbruget stiger i 90'erne – forbrugsmønsteret ændres.

Mange gamle håndværk forsvinder. Skrædderen i Hjallesø, der arbejdede på gammeldags facon lukker.

Produktionshøjskolerne opstår. Vi får lokalfjernsyn, forskerpark nr. 1 opstår og vi oplever miraklet i Madrid, hvor OB vinder over Real Madrid med 2-0 – det var tider.